

28.8.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi alustatyölaiksi
VN/32290/2024**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi alustatyölaiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi alustatyölaki. Lailla pantaisiin täytäntöön 23.10.2024 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/2831 työehtojen ja työolojen parantamisesta alustatyössä.

Alustatyödirektiivillä tavoitellaan alustatyötä tekevien henkilöiden työehtojen ja -olojen parantamista, heidän oikean ammattiasemansa määrittämistä sekä henkilötietojen suojelua alustatyössä.

Direktiivin tavoitteena on puuttua tilanteisiin, joissa alustatyöntekijät on luokiteltu virheellisesti, sekä helpottaa heidän uudelleenluokitteluaan palkansaajiksi. Tämä parantaa alustatyöntekijöiden mahdollisuuksia käyttää EU:n lainsäädännön mukaisia työntekijän oikeuksia. Tavoitetta edistetään erityisesti direktiivin sisältämällä oikeudellisella olettamalla sekä säännöksillä, jotka koskevat alustatyötä koskevien tietojen saataville asettamista.

Alustatyödirektiivissä asetetaan säännöt alustatyöntekijöiden henkilötietojen suojan parantamiseksi siltä osin kuin olemassa oleva sääntely ei kata henkilötietojen suojaa alustatyön viitekehyksessä. Esimerkiksi ihmisen suorittamaa valvontaa ja algoritmijohtamista koskevat vaatimukset vahvistavat henkilötietojen suojaa.

Hallituksen esityksen tavoitteena on alustatyödirektiivin täytäntöönpano Suomessa. Direktiivi edellyttää jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteet, joilla helpotetaan alustatyötä tekevien henkilöiden oikean ammattiaseman määrittämistä ja edistetään läpinäkyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, ihmisen suorittamaa valvontaa sekä turvallisuutta ja vastuuvollisuutta alustatyön algoritmijohtamisessa. Direktiivin tavoitteena on lisäksi parantaa alustatyön läpinäkyvyyttä, myös rajat ylittävissä tilanteissa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi alustatyölaki, jossa säädettäisiin alustatyötä tekevien asemaa parantavista keinoista. Lakia sovellettaisiin Suomessa tehtävään alustatyöhön riippumatta alustayrityksen sijoittautumispaikasta.

Alustatyötä tekevien henkilöiden oikean ammattiaseman määrittämiseksi säädettäisiin työsuhteolettamasta, jonka tarkoituksena on helpottaa nykyisiä ammattiaseman määrittelyä koskevia menettelyjä alustatyötä tekevien kannalta.

28.8.2026

Lisäksi säädettäisiin algoritmijohtamisen läpinäkyvyyttä parantavista keinoista ja algoritmijohtamisen terveydettä ja turvallisuutta koskevista vaatimuksista. Alustatyötä tekevien henkilötietojen suojaa vahvistettaisiin tietosuoja-asetusta täydentävällä sääntelyllä.

Alustatyötä tekevien henkilöiden oikeuksien tehostamiseksi säädettäisiin vastatoimien kiellosta sekä alustayrityksiä ja välittäjiä koskevista seuraamuksista. Lain noudattamista valvoisi työsuojeluviranomainen ja erikseen määritellyiltä osin tietosuojavaltuutettu.

Esityksessä ehdotetaan myös kansallista sääntelyä epäasiallisten sopimusehtojen soveltamisen, pimeän työn sekä harmaan talouden torjumiseksi.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta.

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot

LPY kannattaa alustatyötä koskevan EU:n direktiivin tavoitetta heikossa asemassa olevien työntekijöiden suojelemisesta. Yhdistys pitää kuitenkin tärkeänä, että alustatyödirektiivin kansallinen täytäntöönpano toteutetaan vain direktiivin vähimmäisvaatimusten mukaisesti. Alustatalous kehittyy nopeasti eikä kansallisella lisäsääntelyllä saa tarpeettomasti rajoittaa uusien liiketoimintamallien kehittämistä. Esitysluonnokseen sisältyy useita säännöksiä, jotka ylittävät direktiivin vähimmäisvaatimukset. Luonnokseen sisältyy myös kohtia, jotka liian laajasti tulkittuina ja toteutettuina voivat toimia alkuperäistä hyvää tavoitetta vastaan. Tällaisia ovat erityisesti alustayrityksen laaja määritelmä, työsuhdeoletta sekä tulkinnanvarainen algoritmijohtamista koskeva sääntely.

Lain jatkovalmistelussa näitä poikkeamia on arvioitava kriittisesti.

Soveltamisala ja määritelmät

LPY:n mielestä alustayrityksen määritelmä on nykyisellään erittäin laaja. Laaja ja tulkinnallinen alustayrityksen määritelmä voi johtaa siihen, että sääntelyn piiriin luetaan myös sellaisia yrityksiä ja toimintaa, joita direktiivillä ei ole ollut tarkoitus säännellä.

LPY yhtyy Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) ja Suomen Yrittäjien (SY) näkemykseen siitä, että alustatyön määritelmä on kytkettävä nimenomaisesti työtä välittävän digitaalisen alustan kautta organisoituun työhön. Sääntelyn piiriin kuuluvaksi ei saa lukea kaikkea yrityksessä tehtävää työtä vain sillä perusteella, että työssä hyödynnetään automatisoitua seuranta- tai päätöksentekojärjestelmää. Olennaista on, onko työn organisointi tällaisen järjestelmän avulla palvelun välttämätön ja olennainen osa.

Kannatamme lakiluonnoksen 2 §:n perustelujen kirjausta, jonka mukaan ”esimerkiksi yksityisellä terveyspalvelualalla yrityksen toiminnan ydin ei ole asiakkaan ja palveluntarjoajan yhdistäminen, vaikka tämä tapahtuisi sähköisen alustan kautta, vaan varsinaisten terveyspalvelujen tuottaminen.” Kirjaus vastaa mielestämme hyvin lääkärikeskustoiminnan tosiasiallista luonnetta. Esitämme lain perustelutekstiin kirjattavaksi selkeästi, että yksityisiä terveyspalveluyrityksiä ei katsota alustayritykseksi.

28.8.2026

Nykytila ja vaikutusten arviointi

LPY:n näkemyksen mukaan lain soveltamisesta yrityksille aiheutuvien hallinnollisen taakan ja kustannusten vaikutukset on esitysluonnoksessa aliarvioitu. Erityisesti algoritmijohtamista koskevien uusien velvoitteiden toimeenpano aiheuttanee yrityksille merkittäviä lisäkustannuksia. Ne kuitenkin riippuvat siitä, miten ehdotettua lakia käytännössä sovelletaan.

Esitämme, että vaikutusarvioita täsmennetään lain jatkovalmistelussa.

Työsuhdeolettama

LPY kannattaa lakiluonnoksen lähtökohtaa, jonka mukaan alustatyölaki ei muuta työsuhteen käsitettä. Työsuhteen olemassaolo määräytyy jatkossakin työsopimuslain 1 luvun 1 §:n mukaisen yleisen työsuhteen käsitteen perusteella. Tämä lähtökohta on syytä kirjata lakiin ja sen perusteluihin mahdollisimman selkeästi.

Yhdymme eriävään mielipiteeseen, jonka EK ja SY ovat jättäneet valmistelevan työryhmän työhön.

Työsuhdeolettama ei saa johtaa tilanteeseen, jossa esimerkiksi itsenäinen ja itse yrittäjäasemansa valinnut terveydenhuollon ammattilainen joutuu perusteettomasti työsuhteolettaman piiriin. Tällöin direktiivillä pyrittäisiin korjaamaan ongelmaa, jota ei ole olemassa. Lopputuloksena voisi silloin olla henkilön tosiasiallisen aseman heikentyminen tai vähintäänkin turhien hallinnollisten kulujen aiheutuminen sekä alan ammattilaiselle että terveydenhuollon yritykselle.

Välittäjät

LPY:n mielestä ehdotettu välittäjiä koskeva sääntely on direktiivin vähimmäisvaatimusten mukainen. Sen keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että välittäjän kautta alustatyötä tekeillä henkilöillä on direktiivin edellyttämä samantasoinen suoja kuin henkilöillä, joilla on suora sopimussuhde alustayritykseen.

Lain soveltamisessa on kuitenkin vältettävä tulkintaa, jossa alustayritys olisi velvollinen valvomaan tai tarkastamaan kaikki välittäjän ja työnsuorittajan väliset oikeussuhteet, sopimukset ja sopimusehdot tai luomaan uusia jatkuvan raportoinnin tai seurannan mekanismeja.

Alustatyötä tekevän tunnistaminen ja työnteon ehdoista varmistuminen (5 §)

Ehdotettu 5 § asettaa nykyisessä muodossaan alustayritykselle kohtuuttoman suuren hallinnollisen taakan erityisesti toimintaympäristöissä, joissa välittäjäyrityksen kautta voi toimia jopa tuhansia henkilöitä. Välittäjän ja työnsuorittajan välisten sopimusehtojen ennakkotarkastaminen alustayrityksen toimesta olisi erittäin laaja ja työläs tehtävä.

Säännöksen perusteluihin on selvästi kirjattava, ettei kohtuullisten toimenpiteiden vaatimus tarkoita jokaisen yksittäisen sopimuksen ennakkolista tai jälkikäteistä tarkastamista.

LPY:n mielestä riittävänä menettelynä voidaan pitää esimerkiksi sitä, että alustayritys asettaa välittäjälle sopimusvelvoitteen noudattaa asianmukaisia sopimusehtoja ja järjestää kanavan, jonka kautta alustatyötä tekevät henkilöt voivat ilmoittaa mahdollisista epäkohdista.

28.8.2026

Algoritmijohtaminen (6–19 §)

LPY:n mielestä lakiluonnoksen algoritmijohtamista koskeva sääntely on osittain liian yksityiskohtaista ja toisaalta tulkinnanvaraista. Automatisoidun päätöksentekojärjestelmän ja automatisoidun seurantajärjestelmän käsitteitä on rajattava huomattavasti. Liian laava tulkinta voi kattaa käytännössä lähes kaikki tavanomaiset nykyaikaiset tietojärjestelmät sen sijaan, että sääntely rajoituisi tosiasialliseen algoritmijohtamiseen.

Terveystieteidenhuollossa on olennaista erottaa toiminnan digitaaliset tukivälineet lääketieteellisen työn johtamisesta. Ajanvaraus-, työvuorosuunnittelu- ja raportointijärjestelmät voivat tukea toimintaa, mutta vastuu ja tosiasiallinen päätöksenteko ovat alan ammattilaisilla. Lääketieteellistä toimintaa ei voida johtaa algoritmeilla. Lääkärin hoitopäätökset perustuvat aina hänen itsensä kliiniseen harkintaansa.

Läpinäkyvyys, oikeussuojakeinot ja valvonta (20–33 §)

LPY esittää, että esitysluonnoksen läpinäkyvyyttä, oikeussuojakeinoja ja valvontaa koskevaa sääntelyä täsmennetään lain jatkovalmistelussa siten, että velvoitteiden sisältö ja kohdentuminen ovat yritysten kannalta selkeitä ja ennakoitavia.

Näkemyksemme mukaan esitys ylittää oikeussuojakeinojen osalta monelta osin direktiivin edellytykset. Yhdistys yhtyy tältä osin EK:n ja SY:n lainvalmistelutyössä jättämään eriävään mielipiteeseen.

Erityisesti alustatyölain 29 §:n mukainen seuraamusmaksu on ongelmallinen. Kyseisen säännöksen mukainen seuraamusmaksu liittyisi lain 10 §:n mukaisten automaattisten seuranta- ja päätöksentekojärjestelmien toiminnan tarkkailu- ja arviointivelvoitteen laiminlyönteihin. Nämä velvoitteet ovat sisällöllisesti erittäin epämääräisiä. Säännöksestä ei ilmene täsmällisesti, miten yrityksen on toimittava, jotta velvoitteet tulevat täysimääräisesti noudatetuksi. Esitysluonnoksen perusteella jää siten epäselväksi, milloin seuraamusmaksu voitaisiin konkreettisesti määrätä.

Seuraamusmaksu ei ylipäänsä sovellu tilanteisiin, jotka eivät ole yksiselitteisiä ja joissa voi olla tulkinnanvaraista, onko lakiin perustuvaa velvoitetta noudatettu. Kun kyse on sanktioluonteisesta säännöksestä, sääntelyn on täytettävä vastaavat täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden edellytykset kuin mitä rikosoikeudellinen laillisuusperiaate edellyttää.

Yhdistyksen mielestä on tärkeää, että 20–33 §:n velvoitteiden toteuttamisessa vältetään tarpeettoman jähkyä ja turhaa hallinnollista taakkaa lisääviä vaatimuksia.

Esitysluonnos muilta osin/muut huomiot

LPY kannattaa esitettyä direktiivin täytäntöönpanon lähtökohtaa vähimmäisimplementoinnista. Ongelmallista on se, että tästä hyvästä periaatteesta on esityksessä useissa kohdissa poikettu. Kansalliseen lainsäädäntöön ei pidä asettaa lisävelvoitteita ilman perusteltua ja selkeää tarvetta.

Esitys lähtee usein oletuksesta, että työsuhde olisi kaikissa tilanteissa työntekijälle parempi vaihtoehto kuin itsenäinen ammatinharjoittaminen. Ainakaan terveydenhuollossa näin ei ole. Itsenäiset ammatinharjoittajat ovat tietoisesti valinneet joustavan yrittäjämuotoisen työskentelyn eikä

28.8.2026

heidän nykyistä asemaansa saa heikentää sääntelyllä, jonka tarkoituksena on suojata aivan toisenlaisessa asemassa olevia henkilöitä. Pidämme tärkeänä, että lakiluonnoksessa ei muuteta työsuhteen käsitettä, vaan työsuhteen olemassaolo määräytyy edelleen työsopimuslain mukaisen yleisen työsuhteen käsitteen perusteella. Tämä lähtökohta on säilytettävä selkeänä laissa sekä sen perusteluissa ja toimeenpanossa.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja